

DE POLITICA EN DE PRINS OP HET WITTE PAARD

UITKIJKEN VOOR DE WAAN VAN DE DAG

Zij studeerde theologie, zit in de Tweede Kamer voor het CDA, en is moeder van twee kinderen. Heel vrouwelijk Nederland viel als een blok voor hem als prins op het witte paard in *Alles is liefde*, hij speelt in *Gooische Vrouwen*, maar een rijbewijs heeft hij niet. Mirjam Sterk en Jeroen Spitzenberger over verantwoordelijkheid voor de medemens, het verschil tussen groen denken en groen doen, het belang van rituelen, de kerk en de kracht van het wij in plaats van het ik.

Tekst: Esther Voet | Beeld: Michel Porro
Visagie: Cindy Chapuis

HET GEZEGDE LUIDT 'JONG GELEERD, OUD GEDAAN'. GELDT DAT OOK VOOR JULLIE LEVEN?

Jeroen: Nou, ik kom niet echt uit een kunstzinnig milieu. Het was een warm, simpel nest. Bij ons thuis geen piano. Maar wel werden we al jong in contact gebracht met de natuur. Mijn vader komt oorspronkelijk uit Oostenrijk en hij heeft iets spartaans: weer of geen weer, je gaat iedere dag even naar buiten.

Mirjam: Mijn vader was predikant en cultuur was belangrijk bij ons thuis. Wij hadden dus wel die piano staan. Mijn moeder zong graag, ik ook trouwens. Sommige mensen moeten sporten om te ontspannen, ik moet zingen. Ik

Zo van: Oh help, het gaat mis met de wereld. Ik voelde me ook meteen medeverantwoordelijk.

Jeroen: Bij mij is het gewoon zo gelopen. Ik heb bijvoorbeeld geen rijbewijs. Toen ik achttien was, kregen al mijn vrienden rijlessen van hun ouders. Ik vond dat maar flauwekul, had het niet nodig. Tot op de dag van vandaag. Ik woon in Amsterdam en werk in Den Haag. Ik vind het heerlijk om me in de trein volledig te kunnen focussen op de dag.

EN VERDER?

Jeroen: Ik geloof dat het ook met opvoeding te maken heeft. Bij ons thuis liet je de kraan niet lopen terwijl je je

het absurd dat dat niet standaard wordt ingevoerd.

Mirjam: Aan de andere kant is er ook veel hypocrisie. Als ik hoor dat gescheiden afval wordt ingezameld maar later toch weer op de grote hoop wordt gegooid, denk ik: we kunnen dat bewustzijn wel bewerkstelligen, maar dan moet het ook wat opleveren.

GROEN DENKEN IS MEER DAN ALLEEN BEGAAN ZIJN MET HET MILIEU. HET GAAT OOK OM SOLIDARITEIT MET ANDEREN...

Mirjam: Die verantwoordelijkheid voel ik sterk. Ik heb in de Kamer ook integratie in mijn portefeuille. Ik heb waarschijnlijk vanuit mijn jeugd mee-

Mirjam: ALS IK ZING, STOP IK MET DENKEN EN ZIT IK IN MIJN LIJF

word vaak aangesproken als 'lid van de Tweede Kamer', maar ik ben natuurlijk ook nog gewoon Mirjam. Tijdens het zingen stop ik even met denken, dan zit ik in m'n lijf. Ik weet nog dat ik net in de Kamer zat: een heel nieuwe wereld met allerlei verwachtingen, heel spannend en intensief. Ik kreeg toen tijdens de wekelijkse repetitie van mijn muziektheatergroep een enorme lachbui, ik moest gewoon ontladen.

Jeroen: Dat kan ik me zo goed voorstellen! Ik heb net voor *Carmen* zelf ook veel zangles gehad.

Mirjam: Ik was een echt buitenkind, vond het heerlijk om lange kilometers over de Utrechtse Heuvelrug naar school te fietsen. Dat mis ik nu wel, rust en natuur. Ik ben een beetje rusteloos wat dat betreft. We hebben kortgeleden bijvoorbeeld ook besloten om weer eens te gaan kamperen, gewoon om dat gevoel van 'buiten' weer eens te hebben.

WANNEER WERDEN JULLIE JE BEWUST VAN DE KWETSBAARHEID VAN DIE NATUUR?

Mirjam: Op de middelbare school, toen een leraar me vertelde dat het niet zo goed ging met het milieu. Ik vond het echt bijna beangstigend, benauwend.

tanden poetste. Dat zeg ik nu nog steeds tegen mezelf. Ik heb bewust gekozen voor energiemaatschappij Greenchoice, omdat zij de groenste zijn. Maar ik zou mezelf beslist niet willen bombarderen tot groene held hoor. Wel eet ik één tot twee keer per week vegetarisch, ik drink Alpro Soya en ik scheid mijn afval.

Mirjam: Mij is nu al wel duidelijk dat mijn footprint een stuk hoger uitkomt dan die van jou. Ik vind de manier waarop jij leeft allemaal behoorlijk milieubewust.

Jeroen: Maar dat is toch niet zo bijzonder? Eigenlijk zouden we allemaal op de middelbare school milieules moeten krijgen. Je hoort gewoon te weten dat je je oplader niet in het stopcontact moet laten zitten... Er kan nog zo veel bespaard worden in Nederland. Ik snap niet waarom er nog niet standaard zonnepanelen in nieuwbouwhuizen worden verwerkt. Er is heel veel vraag naar zonnepanelen.

Mirjam: Dat is waar. Er was vorig jaar een subsidiepot van 8 miljoen voor het bevorderen van duurzame energie, maar de vraag daarnaar was zo enorm dat het geld oprakte, zo populair was het. We hebben die regeling moeten aanpassen.

Jeroen: Met alle respect hoor, ik vind

gekregen respect te hebben voor de mening van een ander. Mijn vader was predikant in kleine gemeentes. Als kind ben ik drie keer verhuisd en was daardoor zelf ook altijd een vreemdeling in zo'n klein dorp, met zijn eigen gebruiken en eigen sociale codes. Ik was import. Daardoor leerde ik ook mijn eigen opvattingen relativeren.

Jeroen: Dat herken ik. Mijn vrouw Olinda komt uit Mexico en ik ga er eens per jaar twee maanden met haar naartoe. Daar realiseer ik me wat het is om een vreemdeling te zijn. Ik ben daar degene die zich dan moet aanpassen, ik ken de taal niet zo goed en ik kijk met grote ogen naar de inheemse gebruiken en het verschil in geloofsbeleving.

Dat zet ook zo'n absurde discussie over 'Wie is nu wel of niet een vreemdeling in Nederland' in een heel ander perspectief. Mijn vrouw is nieuwkomer in Nederland en heeft vandaag haar proefexamen inburgering gehad. Zij is hier de vreemdeling.

Mirjam: Toen ik theologie studeerde, zat ik in de collegebanken met studenten die allemaal een verschillende achtergrond hadden. Ook met zwaar orthodoxe broeders die vonden dat een vrouw sowieso geen dominee mocht

Mirjam Sterk

GEBOREN:

23 mei 1973, Zeist

CARRIÈRE:

Studeerde theologie aan de Universiteit Utrecht en daarna aan de Universiteit van Amsterdam. Was enige tijd docent en werkte voor de IKON. In 2002 werd Mirjam gekozen als Tweede Kamerlid voor het CDA, waar ze zich onder meer bezighoudt met kinderopvang, jeugd- en gezinsbeleid en integratiebeleid.

Mirjam is getrouwd en moeder van twee kinderen: één van drie en één van zeven maanden. Onlangs diende zij een initiatiefnota in om het pleegouderschap aantrekkelijker te maken.

WAT GEEFT MIRJAM ZICHZELF OP DE 'GROENSCHAAL'?

6

Jeroen Spitzenberger

GEBOREN:

Geboren: 20 januari 1976, Rotterdam

CARRIÈRE:

Studeerde in 1998 af aan de Hogeschool voor de Kunsten in Arnhem en is werkzaam bij verschillende theatergezelschappen zoals het Nationale Toneel en Toneelgroep Amsterdam. Jeroen speelde in *De Tweeling* en *De Dominee*. Bij het grote publiek brak hij door als Prins Valentijn in de kaskraker *Alles is Liefde*. Dit seizoen maakte hij zijn entree in *Gooische Vrouwen* als Joost, de nieuwe vriend van Anouk. Daarnaast speelt hij in een bijzondere uitvoering van *Carmen*, de opera van Bizet, de hoofdrol van Don José; dat verklaart het *latin* snorretje dat nu zijn gezicht siert. Ook speelt hij in *Romeo en Julia* van het Nationale Toneel en komend seizoen is hij op de VPRO te zien in de satire *Sorry, minister*. Jeroen trouwde in 2007 met de Mexicaanse Olinda.

WAT GEEFT JEROEN ZICHZELF OP DE 'GROENSCHAAL'?

75

worden. Het heeft me geholpen om niet te absoluut te zijn in mijn mening over hoe anderen zouden moeten denken. Als je met elkaar in een land leeft, is het wel belangrijk dat je het op bepaalde gebieden met elkaar eens bent, je vormt per slot van rekening een gemeenschap, maar op het persoonlijke vlak heb ik begrip voor mensen die anders handelen dan ik. Soms misschien zelfs iets te veel.

REIS JE VEEL?

Mirjam: Niet echt. Ik ben vorig jaar naar de Antillen geweest als lid van de Vaste Kamercommissie Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken. Dat was vervelend omdat PVV'er Hero Brinkman daar niet werd toegelaten. Hij wilde de Antillen op Marktplaats.nl zetten, omdat ze corrupt zijn. Er is daar ook veel corruptie. Maar een eiland met een slavenverleden op Marktplaats zetten ligt verschrikkelijk gevoelig. Het was een enorm gedoe. Als kind ben ik een paar

schilden daar de hele dag aardappelen. Een volle emmer leverde een dubbel-tje op. Ik had het gevoel dat ik op een andere planeet terechtgekomen was, met alle gevoelens die daarbij horen: ongemak, gêne omdat je wilt laten zien dat je je niet meerderwaardig voelt, dat je op gelijke voet met ze wil staan, maar ja, je hebt wel een dure camera om je nek hangen... Het greep me ontzettend aan en toen we thuis kwamen heb ik zitten huilen. Olinda's moeder keek me alleen maar aan en constateerde heel nuchter: 'Ja, zo erg is het.'

WAT DOET ZO'N ERVARING MET JE?

Jeroen: Ik heb daar hele gesprekken met Olinda over. Want door het toeval – of de lotsbestemming of predestinatie, het is maar waar je in gelooft – ben ik in Nederland geboren. Het minste wat ik kan doen is een ruime blik hebben, en een ruim bewustzijn. Ik hoef mezelf geen schuldgevoel aan te praten, maar ik

Jeroen: IK HEB IN MEXICO GEHUILD OM DE ARMOEDE DAAR

keer achter het IJzeren Gordijn geweest en ik heb eens door het Rif-gebergte in Marokko gereisd, maar veel reizen? Nee. Ik voel dat niet als een beperking. Ik heb het niet nodig om te beseffen hoe goed we het hier hebben.

EN JIJ, JEROEN?

Jeroen: Ik heb heel goede herinneringen aan een trektocht die ik met mijn vader door de Himalaya heb gemaakt. Het heeft iets ultiems om zoiets met je vader te ondernemen. We hebben veel gedeeld, ook in stilte. Het was niet meer alleen van vader tot zoon, maar ook van mens tot mens. En reizen maakt nederig. Olinda's moeder is jeugdpsychologe en ze werkt met kinderen uit ontspoorde gezinnen. Ze nam ons een dag mee naar een sloppenwijk die je het best kunt omschrijven als een veredelde vuilnisbelt. Daar waren honderden gezinnen aan het werk: volwassenen en kinderen die nog maar net een mesje konden vasthouden,

wil dingen wel in perspectief zien. Die tweede auto? Of die nóg mooiere iPod? Als je het kunt betalen moet je het zeker doen hoor, maar ga je daar écht druk over maken, dan is dat in mijn ogen volstrekt van de pot gerukt. Dat heeft niets meer met perspectief te maken. Zeker na Mexico ben ik me daar erg van bewust geworden. Maar eenmaal terug in Nederland neemt de waan van de dag het weer over. Je moet dan uitkijken dat je dat perspectief niet verliest. **Mirjam:** Dat herken ik. Toen ik met zwangerschapsverlof ging, heb ik echt even op de reset-knop gedrukt. Ook qua spiritualiteit. We willen bijvoorbeeld heel graag nog eens naar Santiago de Compostella lopen, maar dan zit je ineens met twee jonge kinderen en neemt na dat verlof de dagelijkse sleur het weer over. Dan zijn er zo veel keuzes te maken en is het een kwestie van prioriteiten stellen. We kunnen tegenwoordig ook zo veel keuzes maken...

Jeroen: Ja, ik word er soms murw van! Ik ben heel gelukkig in mijn werk, maar ik denk ook wel eens: ik ben nu begin dertig en ik weet niet hoe oud ik word, dus ik wil wel bewuste keuzes maken in het leven. Afgelopen zomer overleed mijn moeder plotseling. Natuurlijk ga je dan nadenken over hoe lang je zelf nog hebt. En dan bedenk ik me hoe ik meer zou kunnen doen voor anderen...

Mirjam: Heb je het gevoel dat je dat nu niet doet?

Jeroen: Jawel, maar tot op bepaalde hoogte en ik vind het belangrijk om als mens ook iets te kunnen betekenen voor een ander. Ik wil me niet door bijzaken of door een te groot ego laten afleiden. Mirjam, jij hebt duidelijk een richting gekozen. Jij zet je echt voor anderen in.

MIRJAM?

Mirjam: Ik ben theologie gaan studeren omdat ik al heel vroeg geïnteresseerd was in vragen als: is er nu zoiets als een lotsbestemming? Bestaat toeval of niet? Die vragen waren in mijn jeugd door het werk van mijn vader al aan de orde van de dag. Als iemand bij ons aanklopte, was het vaak omdat er

PLEIT JIJ VOOR EEN UNIVERSELER BEELD VAN SPIRITUALITEIT?

Mirjam: Nou, ik moet je eerlijk zeggen dat ik nogal moeite heb met de vorm van 'ik'-spiritualiteit die nu erg in zwang is. Die van: als IK maar positief denk dan gaat alles goed met MIJ. Zo werkt het natuurlijk niet. Iedereen krijgt tegenslagen te verwerken, dat hoort bij het leven. Het gaat volgens mij veel meer om hoe je daarmee omgaat. Daarbij: als het alleen goed gaat met jou, maar niet met jouw omgeving, waar blijf je dan? Religie betekent nu eenmaal verbinding. Het gaat niet alleen om het 'ik' maar ook om het 'jij' en het 'wij', ook om de ander.

HIERMEE HEB JE DE KERNWAARDE VAN HET CHRISTENDOM OMSCHREVEN. HEB JIJ IETS MET RELIGIE, JEROEN?

Jeroen: Ik ben in ieder geval voor de kerk getrouwd. Olinda is katholiek en we wilden allebei voor de kerk trouwen.

Mirjam: De Katholieke Kerk kent heel veel prachtige rituelen, ik ben erg voor rituelen. Die zijn zo belangrijk voor de mens. Door middel van een ritueel weet je wanneer één periode is afgesloten en

altaren op kerkhoven: feestelijk en bizar. Je eert de doden met alles wat ze lekker vonden, sieraden en wat niet al, te verzamelen. Olinda stelde voor om een altaar te maken. Voor mijn moeder, ja. Kortom, je bereidt je voor en je haalt crêpepapier in huis en het is knutselmiddag. Je legt mandarijnen en dadels neer, een asbakje - want mijn moeder rookte - en zo begint het te groeien. Ik vond dat zo fijn en zo troostend om te doen. Ik had van tevoren niet kunnen bedenken dat ik er zo veel aan zou hebben, het is een heel stil, gezamenlijk, creatief proces.

Mirjam: Wat prachtig! Zelf ben ik afgestudeerd op een echtscheidingsritueel in de kerk. Want ik begrijp het niet: als je trouwt is de kerk erbij, maar als je die periode afsluit, dan is het net of de kerk dat dan te moeilijk vindt. Ik vind het heel belangrijk dat je ook een kerkelijk ritueel moet kunnen doen om het einde te markeren.

Jeroen: Wat goed!

Mirjam: Ja, dat betekent niet dat je het móet doen, hoor! Maar als je het zou willen, vind ik dat dat ook zou moeten kunnen...

Mirjam: WAAROM NAAST TROUWEN OOK NIET SCHEIDEN IN DE KERK?

problemen waren, omdat iemand ziek was of omdat mensen werkloos waren. Dat hakt er best in als je nog zo klein bent en ik ben daardoor waarschijnlijk wat gevoeliger voor het wereldleed dan ik zou willen. Ik wilde dicht bij mensen komen die met dit soort vragen kampen. Op de preekstoel voelde ik dat ik meer vragen had dan antwoorden en wilde daarover liever in gesprek kunnen gaan. Die preekstoel is nu verruild voor het spreekgestoelte van de Tweede Kamer. Daar kunnen mensen tenminste iets terugzeggen. Ik vind dat veel kerken veel meer dat gesprek moeten durven aangaan. Mensen willen meepraten. Door die behoudende invulling van het geloof mist de kerk volgens mij kansen om volgende generaties aan te spreken.

een andere begint. De naturalisatieceremonie die we nu ook hebben in Nederland, is mijn concept. Zodat mensen een duidelijk overgangsmoment hebben van een oud naar een nieuw land. Rituelen zijn ook belangrijk voor de samenleving. Het zijn symbolen die onze identiteit markeren: Koninginnedag, 4 en 5 mei, ook nieuwkomers horen te weten waarover het gaat. Leg jij je vrouw uit wat die data betekenen?

Jeroen: Jazeker! Ik vind het ook erg belangrijk. En op haar beurt leert Olinda mij rituelen uit haar land. Mexico is ermee doordrenkt. Allerzielen bijvoorbeeld, wanneer de Mexicanen hun doden herdenken. We hebben dat laatst bij ons thuis gevierd. Olinda had me prachtige, kleurrijke foto's laten zien van

WAAR STREEF JE ZELF NAAR?

Mirjam: Ik probeer een balans te vinden tussen hollen en stilstaan, er is ook ruimte voor meditatie in het christendom. En me bescheiden op te stellen. Ik zit dicht bij de macht, die macht is verleidelijk. Maar ik wil ook in alle bescheidenheid kunnen zeggen: "Ik hoef het niet allemaal te weten." Er wordt als politicus veel van je verwacht, maar je kunt niet alles, je moet dingen uit handen geven. Dat loslaten is heel belangrijk.

Jeroen: Ik denk dat niet alles resultaat moet hebben. Ik had een leraar die vroeger zei: "Hoe meer ik weet, hoe meer ik weet dat ik niets weet." Ik begrijp die uitspraak. Die bescheidenheid, die is dus ook belangrijk voor mij, en interesse in anderen. ●